

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากสภาพการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของ ประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยมีรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้มีการ เร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ ไปสู่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความ คล่องตัว มีประสิทธิภาพและสามารถสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน ได้ดี ยิ่งขึ้น และการปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นรากฐานของประเทศที่มีการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย จึงควรให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่น โดยเน้นคุณค่าของประชาชนใน การควบคุมกิจการท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นที่ ยอมรับว่าการจัดการปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการพัฒนาสังคมของประเทศ เป็นส่วนรวม ประเทศไทยได้ใช้หลักการกระจายอำนาจเป็นหลักการปกครองประการหนึ่งของ ไทย ซึ่งแสดงออกเป็นรูปธรรมในรูปของหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และ กรุงเทพมหานคร ในบรรดา รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวถึงนั้น องค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มีจำนวนมากและมีการกระจายตัวในพื้นที่ของประเทศอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้าน การบริการดังกล่าวให้แก่ประชาชน ได้มากน้อยแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่ งบประมาณ และ นโยบายสาธารณะของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล แม้การบริการสาธารณะขององค์การ บริหารส่วนตำบลจะมีความแตกต่างกันไป แต่สิ่งที่เป็นหลักเดียวในการจัดบริการของทุก ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลก็คือ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มากที่สุด (น้ำทิพย์ สิงห์ตาก้อง. 2545 : 2)

การปกครองที่สามารถนำประเทศสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของ ประเทศที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อย จากอาณานิคมและสามารถฟื้นฟูประเทศจากความเสียหาย ภายหลังจากสงคราม ต่อมา รูปแบบการปกครองดังกล่าวผสมผสานกับระบบราชการของ

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) คือ ลักษณะการปกครองที่มีโครงสร้างเป็นลำดับชั้นมีการเมืองที่เป็นกลาง มีเป้าหมายที่ปฏิบัติได้ และมีการประสานประสานของระบบคุณธรรม ถูกนำไปใช้ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม รูปแบบการปกครองของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ยากที่จะนำไปประยุกต์ใช้และสานต่อ เนื่องจากการขยายตัวของระบบราชการทำให้ยากต่อการจัดการและขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก นอกจากนี้ โครงสร้างของระบบราชการจะทำให้การปกครองบ้านเมืองขาดทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแล้ว ยังก่อให้เกิดช่องทางการบิดเบือนการใช้อำนาจและการคอร์รัปชัน ในช่วงต้น พ.ศ. 2523 นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม โลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น ธนาคารโลก (World bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดี หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “Good governance” หรือ “ธรรมาภิบาล”

ธรรมาภิบาลจะเป็นเรื่องที่มีการพูดถึงอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2523-2533 ปัจจุบัน ธรรมาภิบาลถูกนำมาใช้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในนโยบายขององค์กรระหว่างประเทศหลายๆ องค์กร นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการและนักปฏิบัติส่วนหนึ่งนำแนวคิดธรรมาภิบาลไปขยายผลใช้กับการปรับโครงสร้างและกระบวนการทั้งในองค์กรของรัฐ และองค์กรธุรกิจ ในขณะที่นักวิชาการบางส่วนได้นำเอาธรรมาภิบาล ไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับความหมายของคำว่า Government หรือการปกครองที่หมายถึงรัฐบาล โดยทั่วไปรัฐบาลเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อธรรมาภิบาลเพราะหลักการของธรรมาภิบาลสามารถดำรงอยู่ได้ถึงแม้ว่าจะมีรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับหรือไม่ก็ตาม (สถาบันพระปกเกล้า. 2544 : 5)

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเป็นคำที่อยู่ร่วมกับประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา กลุ่มคำดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐ นักรัฐศาสตร์ส่วนหนึ่งมองว่า ธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการบริหารที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาล คือ การมีรัฐบาลที่มาจากระบบประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่านำไปสู่การมีธรรมาภิบาลเสมอไป หากแต่รัฐบาลประชานิยมเป็น

พื้นฐานที่ดีที่ช่วยสนับสนุนให้นำไปสู่การมีธรรมาภิบาลได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่จะได้ผลดีนั้นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจของผู้ปฏิบัติการในทุกกระดับ และธนาคารโลกได้มีความเห็นไปในแนวเดียวกันที่ว่า การใช้อำนาจทางการเมืองโดยสัมพันธ์กับการพัฒนาทางด้านการเมืองให้มีความความชอบธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติการจะเป็นตัวตัดสินว่าเป็นการบริหารจัดการนั้นดีหรือไม่ (สถาบันพระปกเกล้า, 2544 : 9)

ปัจจุบันประเทศอื่นๆ ได้มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการสร้างหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประชาชาติของตน ในอันที่จะรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและภาวะวิกฤติได้อย่างทันเหตุการณ์ หรืออย่างน้อยที่สุดก็สามารถยืนหยัดได้บนเวทีโลกเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ สำหรับประเทศไทยแนวคิดในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีการกล่าวถึงเป็นระยะในแวดวงนักวิชาการ ตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งได้กล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับดังกล่าว จะอย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวก็ยังไม่แพร่หลายนัก โดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือแนวคิดยังขาดความชัดเจน และคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจมากนักเมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลให้ความสนใจกับแนวคิดธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง โดยพิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่ประชาชาติต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีซึ่งเป็นองค์ประกอบในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะเศรษฐกิจสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยเชื่อว่าหากมีการเร่งสร้างธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาคราชการและประชาชนแล้วจะเป็นกลไกที่เสริมสร้างความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนผู้รับบริการและจะเป็นกลไกที่มีระบบบริหารที่ดี และชักนำให้ภาคอื่นในสังคม ได้แก่ ประชาชนและธุรกิจเอกชน มารวมกันพัฒนาบ้านเมืองด้วยความเต็มใจและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในภาคราชการของไทยมีการดำเนินการสร้าง “ธรรมาภิบาล” ขึ้นกล่าวคือ ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการ โดยยึดหลัก 6 หลัก ได้แก่

หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ชนะศักดิ์ ชูวบูรณ์.2543 : 34)

ในด้านการปกครองท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น กล่าวคือมาตรา 281 ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำ บริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา 282 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า รัฐต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้อง และเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครองรูปแบบๆหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น ในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองตนเองและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เพราะเป็นรูปแบบของการแสดงออกถึงซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเอง และเป็นแนวทางสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การจัดการปกครองตนเองในรูปของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีพันธกิจที่สำคัญ 3 อย่างคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการที่จะปกครองตนเองของประชาชน การอำนวยความสะดวกด้านการบริการกิจการสาธารณะพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น (กรมการปกครอง. 2539 : 1)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจด้านการปกครองลงไปสู่ท้องถิ่น โดยถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งด้านจัดทำบริการสาธารณะ บุคลากรและงบประมาณ ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับงบประมาณปีหนึ่งเป็นจำนวนมาก เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายให้ทำภายในท้องถิ่น ในขณะที่ระบบการบริหารจัดการขององค์การบริหารตำบลไม่เข้มแข็งพอทำให้การบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมามักถูกวิพากษ์วิจารณ์ด้านการ

บริหารองค์กรอยู่เสมอ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีภารกิจและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน และเสริมสร้างความเข้มแข็ง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหาร กิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีแนวคิดให้นำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไก พัฒนาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น.2546)

ในขณะเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักตามหลักธรรมาภิบาล โดยได้กำหนดเกณฑ์และรางวัลการบริหารจัดการที่ดีให้แก่องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็น ประจำทุกปี เพื่อมุ่งหวังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้ เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด มีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ระยะ ยาวและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้คะแนนด้านการบริหารจัดการ 145 คะแนนจากคะแนนเต็ม 165 คะแนน เป็นลำดับที่ 85 จากจำนวน 129 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งจังหวัดมหาสารคาม ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสนมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับที่ดี และต่อมา ปี 2552 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน ได้มีการปรับปรุงการ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน คณะบุคคลที่น่าจะให้ความคิดเห็นได้ดีคือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นตัวแทนของประชาชนและเป็นผู้ที่ ประสานงานและติดตามการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลอย่างใกล้ชิด (ท้องถิ่นอำเภอวาปีปทุม. 2551 : หนังสือราชการ)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำข้อเสนอแนะเป็น แนวทางในการพิจารณาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ หมู่บ้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัยของคณะกรรมการหมู่บ้าน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับน้อย

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามจำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัยของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. เนื้อหา

การวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)
2. หลักคุณธรรม (Virtues)
3. หลักความโปร่งใส (Transparency)
4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation)
5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)
6. หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 158 คน (ข้อมูลระดับหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน.2551)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (บุญชม ศรีสะอาด.2545 : 41-42) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 10 หมู่บ้าน จำนวนเป็น

3.1.1 หมู่บ้านที่อยู่อาศัย

หมู่ที่ 1 บ้านท่าสะอาด

หมู่ที่ 2 บ้านหนองแสน

หมู่ที่ 3 บ้านหนองแสน

หมู่ที่ 4 บ้านหนองเคน

หมู่ที่ 5 บ้านกุดนาดี

หมู่ที่ 6 บ้านโนนลาน

หมู่ที่ 7 บ้านหนองคู

หมู่ที่ 8 บ้านหนองโก

หมู่ที่ 9 บ้านหนองแสน

หมู่ที่ 10 บ้านโนนสมบูรณ์

3.2 ตัวแปรตาม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

3.2.1 หลักนิติธรรม (Rule of Law)

3.2.2 หลักคุณธรรม (Virtues)

3.2.3 หลักความโปร่งใส (Transparency)

3.2.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability)

3.2.6 หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ข้อวินิจฉัย หรือการแสดงออกตามที่เห็น ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2. คณะกรรมการหมู่บ้าน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยนายอำเภอ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือและประสานงานกับองค์กรของรัฐในการพัฒนาหมู่บ้านซึ่งมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกรรมการ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 หมู่บ้าน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

4. การบริหาร หมายถึง กระบวนการร่วมมือของกลุ่มคนเพื่อผลักดันทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน และวิธีการปฏิบัติงานนำมาบูรณาการกัน โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรด้านการบริหารมาประกอบกับกระบวนการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม วัดโดยการสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 6 หลัก ดังนี้

5.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ตราข้อบัญญัติโดยคำนึงถึงความยุติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลตราข้อบัญญัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติโดยไม่เลือกปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติอย่างเป็นธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้ประชาชนทราบอย่าง

สมัครใจ ออกรับบริการส่วนตำบลมีการใช้กฎหมายเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และออกรับบริการส่วนตำบลมีการใช้กฎหมายสอดคล้องกับหลักของกฎหมาย

5.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการอย่างเสมอภาค เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการอย่างมีคุณธรรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมแก่ประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้กฎหมายส่งเสริมให้เกิดความถูกต้องคิงาม องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนการพัฒนาตนเองของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพสุจริต

5.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าดูได้สะดวก องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ องค์การบริหารส่วนตำบลมี ผู้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้ขอรับบริการ องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนทราบ องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดเผยข้อมูลบัญชีงบประมาณรายจ่ายให้ประชาชนทราบ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำแผนผัง/ชั้นตอน/ระยะเวลาแล้วเสร็จและกำหนดผู้รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำแผนผัง/ชั้นตอน/ระยะเวลาแล้วเสร็จและกำหนดผู้รับผิดชอบปิดประกาศให้ทราบ

5.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นกรรมการจัดซื้อและจัดจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนของประชาชนมาจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

และ องค์การบริหารส่วนตำบลมีกิจกรรมร่วมกับประชาชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

5. 5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อย่างครบถ้วน องค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบการรับ ขอร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบการรับขอร้อง ทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชนและ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาความ เดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว

5. 6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ใน การธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ดังนี้ มีขั้นตอนการให้บริการประชาชนชัดเจน จำนวนบุคลากรใน การปฏิบัติงานเหมาะสมกับปริมาณงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ใช้จ่ายงบประมาณ โดย คำนึงถึงความคุ้มค่า การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับแนวทาง การพัฒนาที่ยั่งยืนและ องค์การบริหารส่วนตำบล ประเมินผลการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อสังเกตจากการวิจัย สามารถนำเสนอเพื่อเป็นทางเลือกในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสนต่อไป